

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.411.001.01.2022

Beata Kot,
Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków,
ul. Jagiellońska 29,
37-700 Przemyśl.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

K/22/001, Funkcjonowanie systemu ochrony zabytków archeologicznych w województwie podkarpackim w świetle realizacji wniosków pokontrolnych skierowanych przez NIK na podstawie wyników kontroli P/17/074 „Ochrona zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych”.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu, 37-700 Przemyśl, ul. Jagiellońska 29 ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Kot, Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków ² , od 13 kwietnia 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja wniosków pokontrolnych sformułowanych w wyniku kontroli P/17/074 <i>Ochrona zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych.</i>
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2022 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Dagmara Mazurkiewicz-Karasińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ.411.001.01.2022 r. z 13.01.2022 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dalej WUOZ.

² Dalej PWKZ.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez PWKZ wniosków pokontrolnych, które zostały sformułowane w wyniku kontroli P/17/074 *Ochrona zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych*, jak również rzetelność przekazanej informacji o planowanych i podjętych działaniach celem realizacji tych wniosków.

Uzasadnienie oceny ogólnej

PWKZ podejmowała działania celem przekazywania do WUOZ, w terminach określonych w pozwoleniach na prowadzenie badań archeologicznych, dokumentacji przebiegu badań, opracowania ich wyników i inwentaryzacji polowej zabytków pozyskanych w trakcie realizacji inwestycji budowlanych.

Pracownicy WUOZ uczestniczyli w sporządzaniu protokołu potwierdzającego przekazanie przez WUOZ zabytków archeologicznych w depozyt muzeum lub innej jednostce organizacyjnej. Ponadto wykonywali kontrole mające na celu dokonanie oceny stanu zachowania, warunków przechowywania i zabezpieczenia zabytków archeologicznych przekazanych w depozyt muzeom i innym jednostkom organizacyjnym. W miarę możliwości kadrowych, a także okoliczności związanych z pandemią COVID-19, wykonywane były kontrole przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami pozyskanymi w związku z inwestycjami budowlanymi.

W WUOZ zapewniono funkcjonowanie skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w zakresie ochrony zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych oraz opieki nad tymi zabytkami poprzez wdrożenie wytycznych i procedur mających na celu zapewnienie jednolitych zasad postępowania celem zagwarantowania prawidłowej realizacji zadań w zakresie ochrony zabytków archeologicznych, odkrywanych w związku z realizacją inwestycji budowlanych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja przez PWKZ wniosków pokontrolnych skierowanych w wyniku kontroli P/17/074 „Ochrona zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych” sformułowanych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 25.04.2018 r.”

Opis stanu faktycznego

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 25.04.2018 r. sformulowano cztery wnioski pokontrolne:

- egzekwowanie obowiązku przekazywania do PWKZ, w terminach określonych w pozwoleniach na prowadzenie badań archeologicznych dokumentacji przebiegu badań i opracowania ich wyników oraz inwentaryzacji polowej pozyskanych zabytków i ich dokumentacji oraz pozyskanych zabytków,

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- uczestniczenie w sporządzeniu protokołu potwierdzającego przekazanie przez PWKZ zabytków archeologicznych w depozyt muzeum lub innej jednostce organizacyjnej,
- wykonywanie kontroli mającej na celu dokonanie oceny stanu zachowania warunków przechowywania i zabezpieczania zabytków archeologicznych przekazanych w depozyt muzeum i innym jednostkom organizacyjnym,
- zapewnienie funkcjonowania w pełni skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w zakresie ochrony zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych oraz opieki nad tymi zabytkami.

(akta kontroli str. 256-280)

1. Egzekwowanie obowiązku przekazywania do PWKZ, w terminach określonych w pozwoleniach na prowadzenie badań archeologicznych dokumentacji przebiegu badań i opracowania ich wyników oraz inwentaryzacji polowej pozyskanych zabytków i ich dokumentacji oraz pozyskanych zabytków.

W latach 2018-2022 PWKZ wydała łącznie 1049 pozwoleń na prowadzenie badań archeologicznych w związku z realizacją inwestycji budowlanych. Na dzień 10.02.2022 r. w odniesieniu do 273 ww. pozwoleń natrafiono na zabytki archeologiczne, co stanowiło 26% wszystkich pozwoleń na prowadzenie badań archeologicznych. PWKZ wydała ogółem w latach objętych kontrolą 115 decyzji, o przekazaniu łącznie 175 661 sztuk zabytków archeologicznych w depozyt do muzeum/innej jednostki organizacyjnej.

Jak wyjaśniła PWKZ: (...) *Z uwagi na trzyletni termin przekazania zabytków archeologicznych do muzeum bądź innej jednostki organizacyjnej liczba wydanych pozwoleń na prowadzenie badań archeologicznych w danym roku kalendarzowym nie może być zgodna z ilością decyzji o przekazaniu zabytków w depozyt w tym samym roku kalendarzowym. Należy zaznaczyć, że w okresie kontrolowanym wydawano również decyzje depozytowe dla zabytków archeologicznych pochodzących z badań archeologicznych przy inwestycjach budowlanych z lat wcześniejszych nieobjętych niniejszą kontrolą.*

Na podstawie analizy 25 spraw z lat 2018-2021 dotyczących wydawania pozwoleń na przeprowadzenie badań archeologicznych poprzedzających realizację inwestycji budowlanych (tj. 2,4% ogółu wszystkich postępowań) ustalono, że PWKZ zawarła w tych pozwoleniach obowiązki określone w § 18 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie *prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków*⁶. W związku z powyższym wnioskodawcy byli zobowiązani m. in. do:

- prowadzenia dokumentacji przebiegu badań archeologicznych oraz opracowania wyników tych badań w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną przestrzenną lokalizację wszystkich czynności oraz dokonanych odkryć i przekazania jej PWKZ w terminie określonym przez PWKZ, nie dłuższym niż sześć miesięcy od dnia zakończenia tych badań,
- prowadzenia inwentaryzacji polowej pozyskanych zabytków oraz ich dokumentacji i przekazania jej PWKZ w terminie sześciu miesięcy od dnia zakończenia badań archeologicznych,

⁶ Dz. U. z 2021 r., poz. 81, dalej rozporządzenie w sprawie prowadzenia badań archeologicznych.

- sporządzenia sprawozdania z przeprowadzonych badań archeologicznych i przekazania tego sprawozdania PWKZ w terminie przez niego określonym, nie dłuższym niż trzy tygodnie od dnia ich zakończenia,
- opracowania sposobu postępowania z zabytkiem po zakończeniu badań archeologicznych i przekazania go PWKZ w terminie określonym przez PWKZ, nie dłuższym niż trzy miesiące od dnia zakończenia tych badań,
- opracowania wyników badań archeologicznych i przekazania ich PWKZ w terminie przez niego określonym, nie dłuższym niż trzy lata od dnia ich zakończenia,
- uporządkowania terenu po zakończeniu badań archeologicznych.

Na podstawie analizy 25 spraw, w których procedowano postępowania związane z badaniami archeologicznymi w związku z inwestycjami budowlanymi ustalono, że we wszystkich przypadkach dokumentację przebiegu badań archeologicznych i ich wyniki oraz inwentaryzację polową pozyskanych zabytków wnioskodawcy przekazali do WUOZ w terminach określonych w pozwoleniach i przepisach rozporządzenia w sprawie prowadzenia badań archeologicznych, tj. w okresie do sześciu miesięcy od ich zakończenia.

Na podstawie analizy 25 spraw związanych z ochroną zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych⁷ ustalono, że pracownicy WUOZ egzekwowali od wnioskodawców w terminach wynikających z pozwoleń na prowadzenie badań archeologicznych:

- dokumentację przebiegu tych badań, opracowanie wyników badań,
- inwentaryzację polowe zabytków i ich dokumentację oraz pozyskane zabytki.

W ośmiu sprawach⁸ w trakcie badań wykopaliskowych nie natrafiono na zabytki archeologiczne. Informacja o braku zabytków archeologicznych w trakcie prowadzonych badań/nadzorów została przekazana do muzeów, które wyraziły wolę przyjęcia takich zabytków.

(akta kontroli str. 55-64, 174-181, 195-198, 204-251, 280)

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne skierowane do Dyrektora NIK w Rzeszowie⁹, w odniesieniu do ww. opisanego wniosku, PWKZ podała, że: *poucza się na bieżąco podmioty zobowiązane do przygotowania dokumentacji z terminowego przekazywania ww. dokumentacji oraz pozyskanego materiału zabytkowego i sukcesywnie przyjmuje się dokumentację.*

(akta kontroli str. 248)

2. Uczestniczenie w sporządzaniu protokołu potwierdzającego przekazanie przez PWKZ zabytków archeologicznych w depozyt muzeum lub innej jednostce organizacyjnej.

PWKZ opracowała wytyczne¹⁰ w zakresie przekazywania przez WUOZ zabytków archeologicznych w depozyt muzeum lub innym jednostkom organizacyjnym.

⁷ Sprawy objęte analizą: AZP-I.5161.77.2018.MS z 24.08.2018 r., AZP-I.5161.20.2019.MP z 9.04.2019 r., AZP-I.5161.51.2019.MP z 15.07.2019 r., AZP-I.5161.29.2019.MP z 6.05.2019 r., AZP-I.5161.15.2019.MP z 26.02.2019 r., AZP-I.5161.24.2019.MP z 9.04.2019 r., AZP-I.5161.75.2018.MS z 24.08.2018 r., AZP-I.5161.32.2018.MS z 19.04.2018 r., AZP-I.5161.58.2018.MS z 12.07.2018 r., AZP-I.5161.82.2018.MS z 29.08.2018 r., AZP-I.5161.40.2018.MS z 23.05.2018 r., AZP-I.5161.48.2019.MP z 28.06.2019 r., AZP-I.5161.89.2020.MP z 19.11.2020 r., AZP-I.5161.72.2020.MP z 15.10.2020 r., AZP-I.5161.76.2020.MP z 09.10.2020 r., AZP-I.5161.80.2020.MP z 21.10.2020 r., AZP-I.5161.79.2020.MP z 23.10.2020 r., AZP-I.5161.70.2021.MP z 16.08.2021 r., AZP-I.5161.95.2020.MP z 02.12.2020 r., AZP-I.5161.88.2020.MP z 13.11.2020 r., AZP-I.5161.43.2018.MS z 04.06.2018 r., AZP-I.5161.62.2021.MP z 16.09.2021 r., AZP-I.5161.39.2018.MS z 23.05.2018 r., AZP-I.5161.27.2021.MP z 10.05.2021 r., AZP-I.5161.25.2021.MP z 26.04.2021 r.

⁸ Sprawy w których wydano następujące pozwolenia: AZP-I.5161.40.2018.MS z 23.05.2018 r., AZP-I.5161.89.2020.MP z 19.11.2020 r., AZP-I.5161.72.2020.MP z 15.10.2020 r., AZP-I.5161.76.2020.MP z 09.10.2020 r., AZP-I.5161.80.2020.MP z 21.10.2020 r., AZP-I.5161.70.2021.MP z 16.08.2021 r., AZP-I.5161.88.2020.MP z 16.07.2021 r., AZP-I.5161.62.2021.MP z 16.09.2021 r.

⁹ Pismo nr OA-II.1610.4.2018.ISZ z 12.07.2018 r.

¹⁰ Pismo znak: AZP-I.5161.23.2018.MS z 8.03.2018 r.

Według wytycznych przekazywanie takie było możliwe po wcześniej wykonanej inwentaryzacji zabytków pochodzących z badań lub nadzorów, na wykonanie których, zaproponowano siedziby placówek muzealnych lub jednostek organizacyjnych, które wydały promesy na przyjęcie zabytków archeologicznych w depozyt do swoich zbiorów. W inwentaryzacji, zgodnie z wytycznymi PWKZ, winni uczestniczyć: kierownik badań/nadzorów, inwestor oraz przedstawiciel danej placówki muzealnej lub innej jednostki organizacyjnej, a także inspektor z WUOZ z siedzibą w Przemyślu i/lub delegatur w Krośnie, Rzeszowie i Tarnobrzegu (zgodnie z właściwością terytorialną). Przekazanie zabytków archeologicznych w depozyt muzeom odbywać się miało na podstawie protokołów przekazania, po wydaniu decyzji konserwatorskiej. W przypadku braku zabytków archeologicznych w trakcie prowadzonych badań/nadzorów oryginał dokumentacji w jednym egzemplarzu był przekazywany przez inwestora do archiwum WUOZ, a muzea i inne placówki organizacyjne otrzymywały pisemną informację o braku zabytków archeologicznych.

PWKZ wydała w dniu 30.09.2020 r. zarządzenie nr 27/2020 w sprawie m.in. ustalenia procedury postępowania w zakresie przekazywania w depozyt zabytków archeologicznych. Procedury w tym obszarze zostały także przekazane do urzędów konserwatorskich przez Generalnego Konserwatora Zabytków¹¹.

Liczba zabytków przekazana w depozyt muzeom na podstawie decyzji w latach 2018 - 2022 wynosiła odpowiednio: 28 069, 57 918, 943, 77 688, 11 043.

Liczba decyzji wydanych przez PWKZ w sprawie przekazania w depozyt do zbiorów muzeów lub innych jednostek organizacyjnych materiału zabytkowego pozyskanego w związku z realizacją inwestycji budowlanych wraz dokumentacją, wynosiła odpowiednio: 39, 33, 11, 27, 5.

Na podstawie analizy 25 spraw z tego okresu (wymienionych w punkcie 1 niniejszego wystąpienia) ustalono, że w każdym przypadku przekazania w depozyt muzeom zabytków archeologicznych sporządzano protokół, a w przekazaniu zabytków uczestniczył każdorazowo pracownik WUOZ. Natomiast w przypadku ośmiu spraw, w których w trakcie badań nie natrafiono na zabytki archeologiczne, do muzeów, które wyraziły wolę ich przyjęcia, kierowano pisma o braku zabytków archeologicznych. Liczba protokołów potwierdzających przekazanie przez WUOZ zabytków archeologicznych w depozyt muzeom wynosiła w latach objętych kontrolą odpowiednio: 12, 24, 2, 6, 2 (ogółem 46 protokołów).

PWKZ oświadczyła, iż za każdym razem deklaracja muzeum lub innej jednostki organizacyjnej w sprawie możliwości przyjęcia zabytków archeologicznych w depozyt była weryfikowana.

(akta kontroli str. 29, 41-50, 52-67, 74-78, 168-171, 183-184, 199-200, 217, 232-234)

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne skierowane do Dyrektora NIK w Rzeszowie, w odniesieniu do wyżej opisanego wniosku, PWKZ podała, że: (...) *Pracownicy WUOZ uczestniczą w przekazywaniu zabytków archeologicznych w depozyt do muzeum. Na etapie wstępnej inwentaryzacji zabytków pracownik WUOZ jest obecny oraz weryfikuje zapisy inwentarza zabytków zawarte w dokumentacji z badań archeologicznych. Natomiast po uprawomocnieniu się decyzji depozytowej, pracownik WUOZ jest obecny przy przekazywaniu zbiorów. Z tych czynności sporządza się protokoły.*

(akta kontroli str. 248)

¹¹ Pismo, znak: DOZ-KiNK.654.14.2018DOZ-KiNK.654.14.2018.WJ z 28.01.2019 r.

3. Wykonywanie kontroli mającej na celu dokonanie oceny stanu zachowania warunków przechowywania i zabezpieczenia zabytków archeologicznych przekazanych w depozyt muzeom i innym jednostkom organizacyjnym.

Stosownie do uregulowań zawartych w regulaminie organizacyjnym oraz zakresów czynności pracowników zatrudnionych na stanowisku ds. zabytków archeologicznych, do ich obowiązków należało prowadzenie systematycznych terenowych kontroli zabytków archeologicznych na obszarze województwa poprzez rozpoznanie sposobu użytkowania obszarów, na których znajdują zabytki archeologiczne, kontrolę aktualnego stanu zachowania zabytków archeologicznych, kontrolę przeprowadzanych prac archeologicznych i wykopaliskowych, kontrolę prawidłowości dokumentacji oraz toku prac archeologicznych i wykopaliskowych.

W myśl zapisów art. 38 ust. 1 i 3 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*¹² sprawdzanie zgodności wszelkich działań podejmowanych przy zabytkach wpisanych do rejestru oraz prowadzonych badań archeologicznych z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu i zatwierdzonej dokumentacją wykonywali, działający z upoważnienia PWKZ, pracownicy WUOZ. Z przekazanych przez WUOZ informacji wynikało, że w latach 2018-2021 wykonano dziewięć kontroli w muzeach na terenie województwa podkarpackiego, tj:

- w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej w Przemyśle – dwie kontrole,
- w Muzeum Historycznym Miasta Tarnobrzega – jedna kontrola,
- w Muzeum Kresów w Lubaczowie – jedna kontrola,
- w Zamku w Zespole Zamkowo-Parkowym w Baranowie Sandomierskim – jedna kontrola,
- w Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku – jedna kontrola,
- w Muzeum Podkarpackim w Krośnie – jedna kontrola,
- w Muzeum Kamienica Orsettich z Jarosławiu – jedna kontrola,
- w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie – jedna kontrola.

W protokołach z kontroli ww. muzeów zapisano, że stwierdzony stan faktyczny przechowywania zabytków archeologicznych nie zagrażał ich bezpieczeństwu i pogorszeniu struktury substancji eksponatów zgromadzonych w poddanych inspekcjom muzeach. Kontrole w ośmiu na dziewięć przypadków wykonano wspólnie z komendami powiatowymi Państwowej Straży Pożarnej w następującym zakresie przedmiotowym:

- kontrola przestrzegania przepisów przeciwpożarowych,
- rozpoznanie możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej,
- rozpoznawanie innych miejscowych zagrożeń,
- postępowanie z substancjami kontrolowanymi, nowymi substancjami i fluorowanymi gazami cieplarnianymi wykorzystywanymi w ochronie przeciwpożarowej, a także systemami ochrony przeciwpożarowej oraz gaśnicami zawierającymi substancje kontrolowane, nowe substancje lub fluorowane gazy cieplarniane lub od nich uzależnionymi.

W następujących kontrolach stwierdzono stany nieprawidłowe:

- Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej Pl. Berka Joseleficza 1, magazyn ul. Rogozińskiego 48 w Przemyśle: składowanie materiałów palnych na drogach ewakuacyjnych, brak protokołów badania technicznej sprawności instalacji

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 710 ze zm., dalej: ustawa o ochronie zabytków.

odgromowych w kontrolowanych budynkach, nie przedstawiono protokołów przeglądu i konserwacji przeciwpożarowego wyłącznika prądu¹³,

- Muzeum Dzwonów i Fajek – ul. Władycze 3 w Przemyślu – nie było protokołów badania instalacji odgromowej¹⁴,

- Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej - Pl. Berka Joseficza 1 – nie było protokołów badania technicznego instalacji odgromowej, pionowe drogi ewakuacyjne oznakowano w sposób niewystarczający – uszkodzenie centrali sygnalizacji pożarowej uniemożliwiającej wykrywanie pożaru w obiekcie, brak zapewnionej ochrony systemem sygnalizacji pożarowej wszystkich pomieszczeń w obiekcie, brak oznakowania znakami zgodnymi z Polską Normą ręcznych ostrzegaczy pożarowych zainstalowanych w pomieszczeniach muzealnych oraz wzdłuż dróg ewakuacyjnych w obiekcie,

- obiekt Zespołu Zamkowo-Parkowego w Baranowie Sandomierskim – uszkodzenie centrali sygnalizacji pożarowej uniemożliwiającej wykrywanie pożaru w obiekcie, brak zapewnionej ochrony systemem sygnalizacji pożarowej wszystkich pomieszczeń w obiekcie, brak oznakowania znakami zgodnymi z Polską Normą ręcznych ostrzegaczy pożarowych zainstalowanych w pomieszczeniach muzealnych oraz wzdłuż dróg ewakuacyjnych w obiekcie¹⁵,

- Muzeum Polskiego Przemysłu Siarkowego – stwierdzono 11 nieprawidłowości, w tym m.in.: na drodze ewakuacyjnej na I piętrze i poddaszu były wykładziny podłogowe z materiału łatwo zapalnego, na drodze ewakuacyjnej na parterze w pobliżu jedyne wyjścia ewakuacyjnego okładzina ścienna wykonana była z materiału łatwo palnego, brak oznakowania znakami zgodnymi z Polską Normą miejsc lokalizacji gaśnic stanowiących wyposażenie budynku na poziomie parteru.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami o zróżnicowanym stopniu istotności, ww. kontrolowane podmioty pouczono na podstawie art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń¹⁶. Natomiast w przypadku Muzeum Polskiego Przemysłu Siarkowego w Tarnobrzegu, w związku ze stwierdzonymi licznymi stanami nieprawidłowymi w zakresie zapewnienia ochrony przeciwpożarowej eksponatów zgromadzonych w budynku muzeum, wydana została decyzja nakazująca usunięcie stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości¹⁷. Termin wykonania obowiązków w przypadku decyzji nr 428/2021 z 29 czerwca 2021 r. (oznakowanie znakami zgodnymi z Polską Normą drogi ewakuacyjnej, miejsc do ewakuacji, miejsc usytuowania gaśnic) – ustalono na 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. Termin wykonania obowiązków w przypadku decyzji nr 429/2021 z 29 czerwca 2021 r. (zapewnienie trudnozapalnej wykładziny podłogowej na drodze ewakuacyjnej w budynku Muzeum oraz zapewnienie trudnozapalnej drewnianej okładziny ściennej na drodze ewakuacyjnej na poziomie parteru) – ustalono na trzy miesiące od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

W kontroli ustalono, że nakazy zawarte w decyzji nr 428/2021 z 29 czerwca 2021 r. zostały wykonane, tj. umieszczono stosowne oznakowania dróg ewakuacyjnych, miejsc do zbiórki osób, miejsc usytuowania gaśnic.

Natomiast nakazy zawarte w decyzji nr 429/2021 z 29 czerwca 2021 r., skierowanej do Miasta Tarnobrzega nie zostały wykonane¹⁸.

¹³ Protokół ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych z 25.06.2019 r., znak: MRZ.5580.36.4.2019.

¹⁴ Protokół ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych z 25.06.2019 r., znak: MRZ.5580.36.2019.

¹⁵ Protokół ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych z 28.04.2021 r., znak: MRZ.5580.3.2018.

¹⁶ Dz. U. z 2021 poz. 2008 ze zm.

¹⁷ Decyzja Nr 423/2021 z 29 czerwca 2021 r. znak: MRZ.5580.4.4.2021, Decyzja Nr 429/2021 z 29 czerwca 2021 r. znak:MRZ.5580.4.5.2021.

¹⁸ W przypadku jednego z nakazów (obowiązek 3) - termin jego wykonania mija 1 lipca 2022 r.

(akta kontroli str. 51, 65-72, 82-152, 158-171)

Pracownicy WUOZ działając w oparciu o regulacje zawarte w art. 38 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie zabytków, w ramach sprawdzania zgodności działań podejmowanych przy zabytkach wpisanych do rejestru oraz prowadzonych badań archeologicznych z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu i zatwierdzoną dokumentacją przeprowadzili w latach 2018-2021 ogółem 34 kontrole, w tym 29 kontroli wykopaliskowych oraz pięć kontroli w zakresie nadzoru archeologicznego.

W ramach sprawowania nadzoru nad prawidłowością badań archeologicznych prowadzone były lustracje i bieżące odbiory badań archeologicznych w terenie. Ponadto, jak wyjaśniła PWKZ (...) *doraźne inspekcje były wykonywane w momencie inwentaryzacji i przekazywania zabytków do placówek muzealnych.*

(akta kontroli str. 64, 73, 79-81, 168-171)

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne, w odniesieniu do ww. opisanego obszaru, PWKZ podała, że: *w 2018 r. zaplanowano kontrole warunków przechowywania i zabezpieczenia zabytków archeologicznych przekazanych w depozyt do Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu i Muzeum w Jarosławiu w zakresie badań autostradowych.*

W kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą wykonano ogółem dziewięć kontroli warunków przechowywania i zabezpieczenia zabytków archeologicznych przekazanych w depozyt muzeom.

(akta kontroli str.51, 74-78, 82-135, 142-143, 248)

4. Zapewnienie funkcjonowania w pełni skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w zakresie ochrony zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych oraz opieki nad tymi zabytkami.

WUOZ opierał swoje działania na wytycznych w celu zapewnienia realizacji celów i zadań związanych z ochroną zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych, i tak:

- PWKZ w dniu 8 marca 2018 r., na podstawie przepisów art. 36 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 w związku z art. 35 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków opracowała wytyczne dotyczące postępowania podczas przekazania przez WUOZ zabytków archeologicznych w depozyt do muzeum lub innej jednostki organizacyjnej. Wytyczne zostały przekazane do komórek organizacyjnych WUOZ oraz 24 muzeów na terenie województwa podkarpackiego.

(akta kontroli str. 29-30)

- PWKZ w dniu 30.09.2020 r. wydała zarządzenie¹⁹ *w sprawie ustalenia procedury postępowania w zakresie przekazywania zabytków archeologicznych w depozyt, kontroli przestrzegania i stosowania przepisów dot. ochrony zabytków przez wykonawców badań archeologicznych, muzea i inne jednostki organizacyjne oraz sposobu postępowania w przypadku odkrycia lub przypadkowego znalezienia zabytku archeologicznego.* W procedurze stanowiącej załącznik do ww. zarządzenia określono:

- sposób przekazywania zabytków w depozyt na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy o ochronie zabytków,

- sposób planowania i wykonywania kontroli przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przez wykonawców badań archeologicznych, muzea i inne jednostki organizacyjne, którym przekazano

¹⁹ Zarządzenie nr 27/2020 z dnia 30.09.2020 r. Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

w depozyt zabytki archeologiczne na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków,

- sposób postępowania w przypadku odkrycia lub przypadkowego znalezienia zabytku archeologicznego na podstawie art. 32 i 33 ustawy o ochronie zabytków oraz sposobu określania wartości zabytkowych zgłoszonych przedmiotów.

(akta kontroli str. 31-50, 185-194)

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne, w odniesieniu do ww. opisanego obszaru, PWKZ podała, że: *zostały opracowane wytyczne mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości, w tym m.in. weryfikacja regulaminów określających uprawnienia i odpowiedzialność poszczególnych komórek organizacyjnych urzędu.*

Ustalono, że w WUOZ opracowane zostały wytyczne i procedury, a także przekazane z jednostki nadrzędnej w zakresie bezpieczeństwa i poprawnego zadokumentowania zabytków archeologicznych odkrytych w związku z realizacją inwestycji budowlanych.

(akta kontroli str. 4-50, 185-194, 248)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od sformułowania zarówno uwag, jak i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 17 marca 2022 r.

Kontroler
Dagmara Mazurkiewicz-Karasińska
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka

/-/
podpis

/-/
podpis